

Kjærlighet som profesjonsutøvelse i barnehagen

Hva sier et utvalg barnehagelærere om kjærlighet som profesjonsutøvelse i arbeidet med de yngste barna i barnehagen?

Vilde Vartdal Halse
[kandidatnummer: 2035]

Bacheloroppgave: De yngste barna i barnehagen
[BHBAC3900]

Trondheim, Mai 2019

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Bakgrunnen for bacheloroppgaven min er å løfte frem kjærlighetsbegrepet i barnehagesammenheng, og belyse hvilken betydning kjærlighet som profesjonsutøvelse har for de yngste barna i barnehagen. Jeg ønsker å takke Ulla-Britt Ertsås og Jon Olaf Berg som har gitt meg god veiledning og vært til stor inspirasjon. En ekstra takk for at dere utfordret meg til å benytte kjærlighetsbegrepet som utgangspunkt for oppgaven. Videre ønsker jeg å takke mine informanter, for at de tok seg tid til å dele tanker og perspektiver med meg.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	- 3 -
1.1 Bakgrunn for valg av oppgave	- 3 -
1.2 Kjærlighetsbegrepet	- 4 -
1.3 Aktualisering	- 4 -
1.4 Kjærlighetsbegrepet i offentlige lovtekster	- 5 -
1.5 Avgrensning av problemstilling.....	- 6 -
1.6 Oppgavens struktur og innhold.....	- 6 -
2.0 Teori	- 8 -
2.1 Barnehagelærernes kompleksitet	- 8 -
2.2 Empatisk forståelse	- 9 -
2.3 Kjærlighetens kompleksitet.....	- 9 -
2.4 Hjerneforskning og småbarns indreliv.....	- 10 -
2.5 Følelsesmessig involvering.....	- 11 -
2.6 En asymmetrisk relasjon	- 12 -
3.0 Metode	- 14 -
3.1 Valg av metode	- 14 -
3.2 Planlegging av datainnsamling.....	- 15 -
3.3 Utvalg av informanter	- 16 -
3.4 Beskrivelse av gjennomføring	- 17 -
3.5 Analysearbeid.....	- 18 -
4.0 Presentasjon av funn og drøfting	- 20 -
4.1 Kjærlighetsbegrepet i barnehagesammenheng	- 20 -
4.2 Kjærlighetens effekt på barnet.....	- 20 -
4.3 Hva innebærer det å bry seg?	- 22 -
4.4 Hvordan skape en barnehagehverdag fylt med kjærlighet og varme?	- 23 -
4.5 Er det forskjell på kjærlighet?	- 24 -
4.6 Et moralsk og etisk ansvar	- 25 -
5.0 Avsluttende drøfting	- 27 -
6.0 Referanseliste	- 29 -
7.0 Vedlegg	- 31 -
7.1 Intervjuguide.....	- 31 -
7.2 Informasjonsskriv	- 32 -

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av oppgave

Dette bachelorprosjektet markerer slutten på barnehagelærerutdanningen min, en periode som har gitt meg utallige opplevelser og erfaringer som har utfordret meg følelsesmessig, gitt meg mye å reflektere over, berørt meg, og samtidig gitt meg en større respekt for barn og deres livsverden. Varme relasjoner, rettferdighet og trygg tilknytning er temaer som engasjerer meg, og gjennom hele utdanningen har jeg vært opptatt av at barn både fortjener og har behov for trygge og omsorgsfulle voksenpersoner i barnehagen. Det at barn, eller mennesker generelt blir møtt med forståelse, kjærlighet og godhet er av stor betydning blant annet for selvfølelsen og for utviklingen.

En oppdagelse jeg gjorde tidlig i bachelorprosjektet er at det virker å være vanskelig å snakke om kjærlighet i barnehagesammenheng, og min oppfatning er at kjærlighetsbegrepet blir lite benyttet. Det virker å være få beskrivelser av hva kjærlighet kan bidra til i barnehagelærerens profesjonsutøvelse. En konsekvens av at kjærlighetsbegrepet blir lite omtalt i barnehagen er at det finnes lite faglitteraturen som presenterer tematikken. Det har vært en utfordring i arbeidet med å finne relevant litteratur til bacheloroppgaven. Derimot har jeg funnet mye litteratur om nærliggende begreper som tilknytning, empati, omsorg etc. I barnevernet og sykepleien blir kjærlighetsbegrepet trukket mer frem, og ettersom det er flere fellestrekk mellom omsorgsyrkene når det gjelder å ta ansvar for andre og se hvilke behov andre har, kan barnehagepedagogikken hente faglig inspirasjon fra beslektede teorier og perspektiver (Tholin, 2013, s.65).

Tematikken som presenteres i denne oppgaven er sammensatt og kompleks. Det finnes ingen entydig beskrivelse av kjærlighetsbegrepet eller hvordan kjærlighet kan bidra til barnehagelærernes profesjonsutøvelse. Noen kan kanskje mene at kjærlighet er for privat, andre kan kanskje mene at kjærlighet og profesjonalitet er motsetninger, og derfor ikke hører hjemme i barnehagesammenheng. Atter andre kan mene at det er høyst nødvendig å snakke om at det utøves og vises kjærlighet også i barnehagen. *Så hva innebærer egentlig kjærlighetsbegrepet i barnehagesammenheng?*

1.2 Kjærlighetsbegrepet

Begrepet kjærlighet er både sammensatt og abstrakt, og kommer til uttrykk på utallige måter. Det finnes mange ulike assosiasjoner til kjærlighetsbegrepet og ettersom kjærlighet er et fenomen som gir ulike assosiasjoner har alle en individuell forståelse av begrepet. Begrepet knyttes vanligvis opp mot de menneskene som står oss aller nærmest, men kan også være av betydning i barnehagesammenheng. Jeg ønsker å presisere at det i denne sammenheng ikke er snakk om en romantisert kjærlighet, og at bachelorprosjektet omhandler kjærlighet i betydning av godhet og menneskevarme. Begrepet kan med denne tilnærmingen og forståelsen ha relevans også i barnehagesammenheng, da det omhandler ett aspektet ved kjærlighet som f.eks. kan komme til uttrykk gjennom et varmt blikk, varmt kroppsspråk, varme ord og evne til å lytte. Ønsket med denne bacheloroppgaven er å rette fokuset mot hverdagskjærligheten og synliggjøre hjertevarmen som utøves i den pedagogiske praksis i barnehagen. Samtidig som oppgaven skal belyse godheten og menneskevarmen som utøves i arbeidet med de yngste barna i barnehagen, skal oppgaven sette søkelys på hvilke etiske krav det setter til profesjonsutøverne i barnehagen.

1.3 Aktualisering

Utviklingen i arbeidslivet og samfunnet generelt har bidratt til at antall barn i norske barnehager har økt betraktelig. Majoriteten av barn i Norge tilbringer store deler av hverdagen sin i barnehagen sammen med profesjonelle omsorgsgivere. Det at barn tilbringer store deler av hverdagen sin i barnehagen har ført til at barnehagelærerne har fått større omsorgsansvar. Omsorgsarbeid har utviklet seg fra å være en oppgave for familien til at det offentlige gradvis har overtatt flere omsorgsfunksjoner. Utviklingen medfører at det stilles større krav til både kvalitet og ansvar i barnehagen. Dette innebærer blant annet at barnehagen må påta seg ansvar som tidligere kun har vært foreldrenes funksjon (Tholin, 2013, s. 64). Barnehagen skal bidra til å etablere trygge og selvstendige barn, ivareta barnas følelsesmessige utvikling, tolke deres kroppslige uttrykk og bidra til livsglede og videre livsmestring. En profesjonsutøvelse preget av kjærlighet vil i barnehagesammenheng innebærer å hjelpe barna til å mestre og forstå omverden ut fra deres individuelle forutsetninger (Killén, 2012, s.16-17).

De tre første årene av livet viser seg å være svært viktig for utviklingen og selvfølelsen til barnet. Det sies at kvaliteten på relasjonen mellom barnet og omsorgsgiveren er avgjørende for barnets emosjonelle utvikling og evne til å lære (Killén, 2012, s.22). Barn tilbringer store deler av sine første leveår i barnehagen sammen med profesjonelle omsorgsgivere, dette

stiller krav til profesjonsutøvelsen som foregår i barnehagen. Det vil være grunnleggende at de profesjonelle omsorgsgiverne i barnehagen er i stand til å etablere trygge og gode relasjoner til barna. Trygge og gode relasjoner kan bidra til at barna får oppleve kjærlighet og godhet også den tiden de tilbringer i barnehagen. En profesjonsutøvelse med fokus på å vise kjærlighet til barna, kan bidra til at barna utvikler seg til å bli trygge, selvstendige individer med god selvfølelse. Et fokus på å vise kjærlighet i barnehagen medfører en anerkjennelse rundt at kjærligheten man gir eller har for andres barn er annerledes og mer flyktig enn foreldrekjærligheten. I barnehagen viser man kjærlighet og godhet for barna, men så vokser barna opp, bytter avdeling/base eller slutter i barnehagen, og det kommer nye barn til barnehagen som man blir kjent med og glad i (Brandtzæg m.fl. 2017, s.16-17).

Omsorg og kjærlighet gitt av profesjonelle omsorgsgivere i barnehagen kan ikke erstatte den familiære omsorgen, men kan forstås som en supplerende faktor i barnas liv. For de barna som ikke opplever å ha trygge omsorgsgivere eller kjærlighetsgivere hjemme, vil det være av enormt stor betydning at de finnes omsorgsfulle og kjærlige omsorgsgivere andre steder der barna tilbringer mye tid, som f.eks. barnehagen (Tholin, 2013, s.64). For en barnehagelærer innebærer de varme og kjærlige relasjonene stor bevissthet rundt den vesentlige forskjellen som finnes mellom den private kjærligheten som foregår i hjemmet og den profesjonelle kjærligheten som blir gitt i barnehagen (Hennum & Østrem, 2016, s.86). Barnehagelærerne vil aldri kunne erstatte foreldrenes rolle, men som barnehagelærer vil man kunne tilføre andre kvaliteter til barnas liv enn foreldrene og familien kan (Tholin, 2013, s.64).

1.4 Kjærlighetsbegrepet i offentlige lovtekster

Den siste tiden har vi fått økende kunnskap og erkjennelse av hvilken betydning gode relasjoner og trygge omsorgssituasjoner har for de yngste barna. Det at kjærlighetsbegrepet trekkes inn i offentlige dokumenter og lovtekster viser en vektlegging av menneskenes behov for å bli verdsatt, anerkjent og elsket. Betydningen av at barn møtes med varme og kjærlighet ble fremhevet i 2006 utgaven av Rammeplan for barnehagens innhold og oppgave (2006), hvor det stod; «I barnehagen er det av stor betydning at barna får oppleve varme og kjærlighet» (Rammeplan for barnehagen, 2006, s.10). Noe som er interessant, er at kjærlighetsbegrepet ikke er å finne i den nyeste utgaven av Rammeplan for barnehagen (2017). Nestekjærlighetsbegrepet, det å ha omsorg for andre mennesker, blir derimot trukket frem flere steder i begge utgavene, og kan ses på som en grunnverdi i barnehagen. Det at nestekjærlighet blir benyttet og ikke kjærlighet, kan tyde på at «kjærligheten» beskrives med

andre begreper som f.eks. varme, interesse, nestekjærlighet, omsorg, empati, trygghet m.m. (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Ander eksempler på offentlige dokumenter og lovtekster hvor kjærlighetsbegrepet blir trukket frem, og som kan ha relevans for barnehagen er FNs Barnekonvensjon og Barnevernsloven. FNs Barnekonvensjon løfter frem at barn bør vokse opp i en atmosfære av glede og kjærlighet, sammen med voksne som har forståelse for og som ønsker å sikre full og harmonisk utvikling av barnas personlighet (Barnekonvensjon, 2003). I 2018 ble det vedtatt at kjærlighetsbegrepet skulle få innpass i formålsparagrafen i Barnevernsloven, dette etter ønske fra Barnevernsproffene i Forandringsfabrikken (en organisasjon som løfter frem, innhenter kunnskap og deler barnas opplevelser med barnevernstjenesten). Barnevernsloven lyder nå slik «Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår» (Barnevernsloven, 2018, §1-1).

1.5 Avgrensing av problemstilling

Oppgaven er avgrenset og inneholder refleksjoner, tanker og perspektiver fra et utvalg barnehagelærere. Det ville vært interessant å intervju flere barnehagelærere, men med begrunnelse i tid og rammer for oppgaven lot dette seg dessverre ikke gjennomføre. Det kunne også vært interessant å gjennomføre barneintervju, ettersom det er barna selv som vet best hvordan kjærlighet i barnehagen oppleves. Dessverre ville gjennomføring av barneintervju vært utfordrende, spesielt ettersom oppgaven er avgrenset til kjærlighet som profesjonsutøvelse for de yngste barna i barnehagen (0-3år). Kjærligheten som er i fokus i denne oppgaven kan ikke sammenlignes med foreldrekjærlighet og heller ikke forveksles med kjærlighet som ofte forbindes med nære og romantiske forhold. Dette omhandler varmen, godheten og kjærligheten som oppstår i relasjonen mellom barn og barnehagelærere.

Problemstillingen for bachelorprosjektet ble som følger; *Hva sier et utvalg barnehagelærere om kjærlighet som profesjonsutøvelse i sitt arbeid med de yngste barna i barnehagen?*

1.6 Oppgavens struktur og innhold

Oppgaven er delt inn i fem hovedkapittel; innledning, teori, metode, funn/drøfting, og avslutning. For å gjøre det forståelig for leseren kommer det før hvert hovedkapittel en kort forklaring av hva kapittelet omhandler. I innledningsdelen blir temaet presentert, og det blir

gjort rede for hvorfor temaet er aktuelt. I teoridelen presenteres den teorien som har vært mest relevant for oppgaven og som vil være viktig for å belyse funn. Metodedelen inneholder en beskrivelse av hvilken metode som er blitt brukt. Deretter presenteres funn fra forskningen og disse vil bli drøftet i lys av relevante teorier. Oppgaven avslutter med en oppsummering og avsluttende refleksjoner rundt det valgte temaet.

2.0 Teori

I dette kapittelet vil jeg presentere teorier og perspektiver som jeg finner relevant for oppgaven, og som kan belyse temaet kjærlighet i barnehagesammenheng.

2.1 Barnehagelærernes kompleksitet

Som profesjonsutøver i barnehagen kreves det kompetanse og bevissthet på mange områder, og kanskje spesielt på de felt som omhandler samhandling, kommunikasjon, holdninger, verdier og empati. Som barnehagelærer bruker man hele seg i arbeidet sitt, og i egenskap av seg selv blir man på mange måter et pedagogisk verktøy (Melvold & Øverenget, 2015, s.70). Som barnehagelærer er det nødvendig å ta i bruk hele sin faglighet og personlighet for å nå målene som er satt i lov om barnehagen og de ulike styrende dokumentene (Melvold & Øverenget, 2015, s. 95). Dette vil medføre en bevissthet rundt egen væremåte og eget kroppsspråk, samt en evne til å reflektere over egen praksis. Man skal blant annet evne å vise nærhet ved å være tilgjengelig, uten å være allestedsnærværende eller påtrengende. Samtidig skal man som profesjonsutøver i barnehagen ha en viss distanse for å kunne foreta faglige, riktige og rettferdige vurderinger til beste for barnet og fellesskapet (Tholin, 2013, s.64).

Hverdagen i barnehagen er kompleks, og innebærer et moralsk og etisk ansvar for å se «barnets beste». I barnehagehverdagen står man ovenfor utallige valg, vurderinger og etiske dilemmaer. Ofte blir man nødt til å ta raske avgjørelser i samarbeid med andre i personalet. Det finnes ingen bestemt løsning som fungerer hver gang, og pedagogene vil kontinuerlig være nødt til å vurdere situasjonene som oppstår. Pedagogene må forsøke å se de konkrete særtrekk og de unike mulighetene som finnes i hver eneste situasjon, og handle i forhold til det (Sævi, 2015, s.75). I en hverdag fylt med innhold og begrenset tid til å gjennomføre, kan det oppleves både utfordrende og stressende å måtte ta valg. Når arbeidet i barnehagen går ut på å gi av seg selv og bruke hele sin faglighet og personlighet er det nødvendig å ta vare på seg selv så vel som barna og sine medarbeidere. «Også det å gi profesjonell kjærlighet har sin slitasjegrense. Mennesker har neppe en ubegrenset kapasitet til å gi» (Aslanian, 2016, s.41). Dersom man ikke 'lytter til' kroppen og ikke evner å oppfatte sin egen grense, kan det å gi av seg selv og vise kjærlighet til en stor barnegruppe etterhvert oppleves energitappende snarere enn energigivende (Aslanian, 2016, s.41).

2.2 Empatisk forståelse

Det å vise godhet og kjærlighet til barnet kan innebærer å være i stand til å forstå, tolke og føle med barnet. Dersom man evner dette, gir det mulighet for empatisk forståelse. Empati er et etablert begrep i barnehagesammenheng og handler om å vise innlevelse og forsøke å se verden slik barnet gjør (Tholin, 2013, s.100). Evnen til empatisk forståelse eller det Hundeide (2007) kaller *empatisk identifikasjon*, muliggjør medfølelse og medopplevelse. Dersom man skal forsøke å sette seg inn i barnets perspektiv er det nødvendig å være sensitiv og justere seg, for å følge barnets initiativ (Hundeide, 2007, s.08-09). Gjennom empati vil man kunne oppleve en tilknytning til hverandre og dersom den voksne har empatisk forståelse vil barnet kunne oppleve å bli forstått på sine følelser (Aslanian, 2014, s.62).

Et annet begrep som kan være med å beskrive hvordan vi opplever tilknytning til hverandre og hvordan vi forstår oss selv og andre, er mentaliseringsbegrepet. Mentalisering er et begrep som har dukket opp i senere tid (Skårderud og Sommerfeldt, 2008), og kan være en innfallsvinkel til å forstå samt beskrive den evnen en barnehagelærer har til å oppfatte barnas atferd, følelser, kroppslige uttrykk og reaksjoner. Begrepet er hentet fra psykologien, men kan overføres til pedagogisk arbeid og inngå i en beskrivelse av barnehagelærerens omsorgskapital. Mentalisering er overgripende og inkluderer både pedagogen sin omsorg og barnets behov. Det handler om å være interessert, nysgjerrig og engasjert i seg selv og andre, samt det å være åpen overfor egne og andre sine følelser (Tholin, 2013, s.164-165).

2.3 Kjærlighetens kompleksitet

Det kan være vanskelig å beskrive kjærlighet med hjelp av ord, men kjærlighet kjennes på kroppen både når den er fraværende og når den er tilstede. Det å bli møtt av et smil eller et vennlig fjes skaper godfølelse og ro. Det å bli møtt av et fiendtlig uttrykk vil derimot kunne skape stress og høynet aktivisering av nervesystemet. Man oppfatter raskt om signalene et annet menneske sender ut er vennlige, fiendtlige, avvisende, aksepterende eller aggressive. (Schibbye & Løvlie, 2017, s.81). Enten vi er klar over det eller ei vil kroppslige uttrykk fra andre mennesker påvirke hvordan vi orienterer oss i forhold til andre (Hundeide, 2007, s.08).

I barnehagen er det mange barn tilstede og de gir alle uttrykk for sine behov på ulike måter, enten fysisk, verbalt eller gjennom fravær av verbale signaler. Det å vise kjærlighet vil være en positiv handling, en respons på et behov eller et ønske som den voksne har oppfattet. Kildene til kjærlighet kan variere, og kan oppstå når man gjør noe betydningsfullt sammen,

viser sårbarhet til hverandre eller over tid lærer å kjenne hverandres skuffelser, redsler, mestringer og glede (Hennum & Østrem, 2016, s. 86). I barnehagen vil kjærlighetens aktivitet innebære alt en barnehagelærer gjør med omtanke for barnets beste. Det å vise godhet til et barn som er lei seg og trøste barnet dersom det gråter vil i denne sammenhengen være en handling gjort med kjærlighet (Aslanian, 2016, s.65).

For å forstå kjærlighetens plass i barnehagepedagogikken er det av betydning å skille mellom to kjærlighetsforståelser; selv-orientert og andre-orientert. Selv-orientert forståelse fører til personlig måloppnåelse og er motivert av lyst eller lengsel. Andre-orientert forståelse er motivert i andres behov og et ønske om å bidra til deres trivsel, altså en kjærlighet man gir til den andre uten en forventning om å få noe tilbake. Den andre-orienterte forståelsen blir viktig i barnehagesammenheng nettopp fordi barnehagelærerens arbeid er dedikert til barnets beste og innebærer en viss profesjonalitet (Aslanian, 2016, s.44). En viktig side ved emosjonelt nærvær og empati, er det å være andre-orientert. I denne sammenheng handler empati om å vise forståelse og leve seg inn i et barns følelsesliv (Tholin, 2013, s.100-101).

Ettersom livet som leves i barnehagen er sammensatt mener Aslanian (2016) at det er flere forståelser eller aspekter ved kjærlighet som vil kunne ligge til grunn for barnehagelærernes profesjonsutøvelse. Når det angår den andre-orientert kjærligheten mener hun at det ligger til grunn tre ulike dimensjoner, den etiske, den praktiske og den fysiske dimensjonen. Den etiske dimensjonen omhandler etiske avgjørelser, og hvordan disse avgjørelsene påvirker menneskene rundt. Den praktiske dimensjonen handler om de ulike forutsetningene som påvirker kjærlighetens praksis, og berører hvordan kjærligheten kan utøves. I barnehagen vil individenes kjærlighetskompetanse og miljøet rundt kunne påvirke muligheten for å utøve kjærlighet til andre. Den siste dimensjonen beskriver hvordan kjærlighet har en fysisk effekt på de som opplever den, «Kroppen reagerer både når vi får kjærlighet, og når vi ikke får det». (Aslanian, 2016, s.47-54)

2.4 Hjerneforskning og småbarns indreliv

Det er ikke bare kroppen som reagerer på om kjærlighet er tilstede eller fraværende, det viser seg at også hjernen påvirkes. Det å bli møtt av en varm og kjærlig omsorgsperson kan ha en formende og varig effekt på barnet og barnets hjerne. Ved å studere effekten av hormonet oxytocin, også kallet «kjærlighetshormonet» kan man se at kjærlighet er med på å forme hjernen (Aslanian, 2016, s.58-59). Kunnskap om hjernens utvikling vil være nyttig i

barnehagesammenheng nettopp fordi barna tilbringer store deler av sine første leveår i barnehagen. Det vil samtidig være av stor betydning å være bevisst den emosjonelle utviklingen som foregår i barnet og hjelpe barnet til å forstå samt regulere sine følelser. Melvold og Øverenget (2015) nevner Allan Schore og hans forskning om hvordan hjernen blir påvirket av følelsesmessige interaksjoner helt fra tidlig alder er. Schore snakker frem kjærlighet som det beste middelet for å hjelpe barn til å utvikle seg i trygghet og i harmoni med seg selv og omverden (Melvold & Øverenget, 2015, s.97).

Hjernen vår viser seg å være sosial, noe som vil si at hjernens utvikling er uløselig knyttet til våre relasjoner (Schibbye & Løvlie, 2017, s.27). Kvaliteten på relasjonene og hvordan vi blir møtt av andre er avgjørende for en sunn og funksjonell utvikling. «Hjernen er med andre ord avhengig av interaksjon med andre hjerner for å utvikle seg. *En hjerne klarer ikke jobben alene*» (Schibbye & Løvlie, 2017, s.28). Forskning viser at barna er formbare fra første stund, noe som understreker betydningen av å være bevisst sin egen væremåte overfor barn. For at barnet skal kunne forstå sine egne følelser og utvikle selvet, er det vesentlig å bli møtt av en omsorgsperson som er sensitiv og oppmerksom på barnet. «Barnets hjerne er en lampe, tilknytningen er at kontakten settes i», slik lyder en metafor fra Daniel J.Siegel. Den sier noe om hvor viktig det er for barnet å bli møtt av omsorgspersoner som er oppmerksomme, interessert og imøtekommende. Metaforen beskriver tilknytning som nødvendig for barnet, og viser at det er grunnleggende at barna har trygge omsorgspersoner rundt seg (Brandtzæg m.fl. 2013, s.19-20). Dersom barn blir møtt på sine initiativer og anerkjent som individ vil hjernen «lyse opp» som et resultat av å bli møtt med kjærlighet (Melvold og Øverenget, 2015, s.37).

2.5 Følelsesmessig involvering

Rammeplan for barnehagen (2017) fremhever at personalet skal «møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn». Det fremheves også at personalet skal «være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet» (Rammeplan for barnehagen, 2017, s.17). Det å være lydhør, sensitiv og imøtekomme barnas behov innebærer at den voksne må involverer seg, også følelsesmessig.

For mange vil det være utfordrende å være vitne til at barn vokser opp i vanskelige livssituasjoner, og det kan også være utfordrende å høre ettåringene skrike hjerteskjærende etter sine foreldre ved avlevering i barnehagen. Det å sette grenser for barn kan også være en utfordring, og det kan nærmest gjøre vondt i hjertet dersom barna gråter eller slår seg (Killén,

2017, s.22). Hvert enkelt barn i barnegruppa vil vekke ulike følelser i barnehagelæreren og noen barn vil det kjennes lettere å være sammen med enn andre. Ofte vekkes en følelse av ømhet, andre ganger vekkes en følelse av irritasjon og frustrasjon. Det er viktig å være bevisst på at alle barna har behov for at barnehagelæreren viser empati, ømhet og en vilje til å gi omsorg noe som krever at barnehagelæreren blir nødt til å overskride de negative reaksjonene i seg selv (Brandtzæg, m.fl. 2017, s.17-23). Dersom man som voksen evner å overskrive de negative reaksjonene i seg selv og bevare sin godhet overfor barnet også i situasjoner hvor det er nødvendig å sette grenser, vil barnets verdighet og selvfølelse styrkes. Dette vil på sikt bidra til at barnet får tillit til den voksne og barnet vil i lignende situasjoner lettere høre på den voksne (Brandtzæg, m.fl. 2017, s.44).

Barnehagen består av uforutsigbare situasjoner, og ofte vil det være vanskelig å ikke bli berørt eller følelsesmessig involvert. I barnehagehverdagen blir man nødt til å imøtekomme barnas behov etter tur, og det kan være utfordrende å avgjøre hvilke behov som er mest prekære. Selv om barna har behov for nærhet eller trøst samtidig, er det umulig å imøtekomme alle barna på samme tid.

2.6 En asymmetrisk relasjon

Relasjonen mellom barnet og den voksne er asymmetrisk, og med sin kunnskap og posisjon har den voksne helt andre forutsetninger for å definere kontaktforholdet. Det er den voksne som har ansvaret for hvordan barnet blir møtt og anerkjent. Anerkjennelse innebærer at den ene parten bekrefter den andres egenverdi som menneske. I denne sammenhengen omhandler det at den voksne skal forholde seg til barnet som et subjekt og se barnets egenverdi. Et møte mellom *du* (barnet) og *jeg* (den voksne), blir til *vi*. Et slikt møte inneholder en følelse av å oppleve noe sammen, eller å høre til (Askland, 2015, s. 35-37). Det å forholde seg til barnet som et subjekt innebærer en tanke om at barnet har egne meninger og behov for å medvirke i eget liv, noe som forutsetter at barna selv skal få velge når de trenger trøst, nærhet og kjærighet. Når barna søker kontakt eller «Når barna kommer inn til lading, så er det fordi de trenger kontakt eller nærhet for å stabiliseres inni seg, for så å kunne leke og lære etterpå» (Brandtzæg m.fl. 2013, s.29). For at et barn skal oppleve stabilisering inni seg, kan det være nok at den voksne smiler varmt, tilbyr et fang, eller kommer med en medfølende kommentar.

2.7 Barnehagelærerens profesjonsetikk

Som profesjonsutøver i barnehagen står man ovenfor etiske problemstillinger og etiske dilemmaer hvor man blir nødt til å ta valg og avgjørelser. Det kreves bevissthet rundt holdninger, verdier og eget pedagogisk grunnsyn samt en erkjennelse av at man som barnehagelærer har ansvar for egen væremåte og for hvordan man responderer i møte med barn. Det vil derfor være nyttig å ha kunnskap om etikk for å kunne ta stilling til de etiske dilemmaer som kan oppstå i barnehagen (Hennum & Østrem, 2016, s. 66).

To filosofer som har hatt innflytelse på etisk tenkning er Knud E. Løgstrup og Emmanuel Lévinas. Deres tankegods har de siste tiårene gjort seg gjeldende i omsorgsykker, og fått gjennomslag i barnehagesektoren. I barnehagesektoren har de gjort seg gjeldende med sine overordnede teorier som beskriver relasjoner mellom mennesker. Løgstrup og Lévinas tar utgangspunkt i at mennesker er gjensidig avhengig av hverandre, og de vektlegger det nære møtet med andre. De hever at man i ethvert møte med andre mennesker har et ansvar for den andre (Tholin, 2013, 76-78). Som barnehagelærer må man være sitt ansvar bevisst, og ha forståelse for at man noen ganger må man være *alt*, og noen ganger *ingenting* for et barn. Dette innebærer å kunne oppfatte når barnet har behov for støtte eller trøst, samtidig som man i neste øyeblikk må kunne trekke seg tilbake fordi barnet ikke lenger har det samme behovet (Sævi, 2015, s.85).

3.0 Metode

Samfunnsvitenskapelig metode kan beskrives som et verktøy, en fremgangsmåte, som forskere benytter for å tilegne seg kunnskap om den sosiale virkelighet. «Metode kan også beskrives som det å følge en viss vei mot et mål. Forskere utfordres til å beskrive denne veien og redegjøre for de valgene som er tatt underveis mot målet» (Dalland, 2017, s.54). Ønsket er å undersøke et spørsmål eller et fenomen nærmere, og metoden er fremgangsmåten man bruker når informasjon innhentes, analyseres og tolkes (Larsen, 2017, s.17).

Innenfor samfunnsvitenskapelig forskningstradisjon er det hovedsakelig to metoder å velge mellom, den kvantitative og den kvalitative metoden. «Både kvalitativt og kvantitativt orienterte metoder bidrar på hver sin måte til en bedre forståelse av det samfunnet vi lever i, og av hvordan enkeltmennesker, grupper og institusjoner handler og samhandler.» (Dalland, 2017, s.52). Kvantitativ metode vektlegger utbredelse og antall, og gir data i form av målbare enheter. Kvalitativ metode tar sikte på å fange opp meninger og opplevelser som ikke nødvendigvis lar seg tallfeste eller måle. I denne sammenheng ønsker man ikke å tallfeste hyppighet, meningen er å fange opp hva noen barnehagelærer legger i kjærlighetsbegrepet, deres opplevelser, synspunkter og refleksjoner rundt et tema som kjærlighet.

3.1 Valg av metode

Ved første møtet med forskningsfeltet kan det være vanskelig å forstå forskeremaets kompleksitet og det kan være utfordrende å fange opp det som skjer i de sosiale prosesser. Med et forskerblick kan handlinger og hendelser løftes frem, åpne for refleksjon og ny forståelse om virkeligheten (Postholm, 2010, s.09). Valg av metode innebærer at man har tenkt igjennom hva prosjektet skal omfatte, og hvordan man kan innhente relevant informasjon. Det er flere ulike faktorer som legger føringer for hvilken metode det egner seg best å benytte og det er viktig å planlegge nøye før man setter i gang med forskningsprosjektet (Thagaard, 2013, s.54).

Temaet jeg ønsker å belyse i denne oppgaven kan ikke måles i mengde eller antall. For å få svar på min problemstilling ble det derfor mest hensiktsmessig å velge en kvalitativ tilnærming. Den kvalitative metode egner seg godt til å studere tanker, erfaringer og få innsikt og forståelse for sosiale fenomener. Kvalitativ forskning baserer seg på flere ulike innsamlingsmetoder, blant annet intervju og observasjon. Ettersom intervjuformen er spesielt

egnet når man ønsker å undersøke hvordan mennesker opplever eller forstår f.eks. et fenomen, har jeg i denne sammenheng valgt å gjennomføre intervjuer (Bergland & Jæger, 2014, s. 66-72). Problemstillingen i denne oppgaven retter seg til et utvalg barnehagelærere. Hensikten med dette er å få innsikt i barnehagelærerens tanker og deres forståelse av kjærlighet som profesjonsutøvelse. Ved å rette meg mot barnehagelærerne og gjennomføre kvalitative intervjuer fikk jeg muligheten til å innhente informasjon om hva et utvalg barnehagelærere tenker, hvordan de reflekterer og opplever kjærlighetsbegrepet i barnehagesammenheng. Det ville vært interessant å observere eller intervju barna, ettersom det er barna som opplever og føler på om det blir møtt og behandlet med godhet og kjærlighet i barnehagen. Prosjektet omhandler kjærlighet som profesjonsutøvelse i arbeidet med de yngste barna (0-3år), og min erfaring sier meg at det ville blitt komplisert å intervju denne aldersgruppen. For å skaffe innsikt kunne jeg valgt å observere barnas kroppslige uttrykk f.eks. i samspill med barnehagelærerne, men jeg fant det i imidlertid bedre å intervju barnehagelærere med lang erfaring fra barnehagehverdagen.

For å få drøfte min problemstilling; *Hva sier et utvalg barnehagelærer om kjærlighet som profesjonsutøvelse i arbeidet med de yngste barna i barnehagen?* valgte jeg som tidligere nevnt å utføre kvalitative intervju. Å intervju noen gir en privilegert tilgang til informantenes opplevelse og deres livsverden. Informasjonen man innhenter omhandler informantene opplevelser fra hverdagslivet i barnehagen, og opplevelsene som informantene deler kan bidra til videre refleksjoner (Brinkmann & Tanggaard, 2018 s.19). Det å gjennomføre kvalitative intervju innebærer at man må forsøke å sette seg inn i informantenes perspektiv, rette blikket mot informantene og fange opp deres opplevelse og erfaring om det gjeldende temaet eller fenomenet (Postholm, 2010, s.18).

3.2 Planlegging av datainnsamling

For å belyse problemstillingen var det viktig med relevante spørsmål. Jeg grublet lenge på hvordan jeg skulle formulere intervjuguiden for å få svar på problemstillingen min. I arbeidet med å utarbeide intervjuguide var det viktig å tenke over hvordan jeg på best mulig måte kunne invitere mine informanter til å dele sine synspunkter, erfaringer og tanker med meg (Thagaard, 2013, s.97-98). I veiledningssamtaler fikk jeg nye perspektiver og gode råd fra veilederen om hvordan jeg burde gå frem og hvordan jeg burde formulere spørsmålene.

Ettersom det i år har kommet nye regler for personvern ble det ikke tatt lydopptak underveis i intervjuene, og jeg forsøkte fortløpende å skrive ned det informantene fortalte. Det var imidlertid en mulighet å invitere med seg en sekretær som kunne ta seg av skrivearbeidet, men jeg valgte å ikke invitere med meg en sekretær. Bakgrunnen for dette valget var hovedsakelig at jeg ønsket at informantene skulle svare så ærlig som mulig på spørsmålene jeg stilte, og jeg vurderte det dithen at flere personer tilstede under intervjuet ville bli forstyrrende. Bachelortemaet mitt og derav også intervjuguiden min kan for noen oppleves å være personlig, og tanken var dermed at det ville være ekstra sårbart for informantene dersom det var enda en person tilstede under intervjuet.

Før intervjuene satte jeg meg grundig inni intervjuguiden. Slik kunne jeg være mer fleksibel og hadde ikke behov for å benytte intervjuguiden slavisk under intervjuene. I møte med informantene merket jeg raskt viktigheten av å være godt forberedt. Det var utfordrende å være fullt tilstede i samtalen samtidig som jeg forsøkte å skrive ned det informanten fortalte. Jeg ønsket at intervjuene skulle gli mest mulig som en «naturlig samtale», og forsøkte på den ene siden å stille spørsmål fra intervjuguide og på den andre siden å følge opp deres innspill med spørsmål. Samtidig som jeg skrev ned det informantene sa, måtte jeg hele tiden være litt i forkant for å tenke ut hvilke oppfølgingsspørsmål som ville være naturlig å stille (Bergsland & Jæger, 2014, s.70-72).

3.3 Utvalg av informanter

Jeg valgte å kontakte informanter som jeg hadde kjennskap til fra før, og som jeg mente ville gi meg gode reflekterte svar. Dette valget tok jeg fordi jeg tenkte at svarene ville komme mer uanstrengt dersom vi allerede hadde kjennskap til hverandre. Ikke alle er komfortable med å svare på spørsmål før man har etablert en relasjon. Målet med å intervju barnehagelærere er å fange opp informasjon om den «sosiale virkelighet» og få dem til å reflektere over kjærlighet som profesjonsutøvelse i barnehagen. I forsøk på å få nærmere innblikk i informantenes egne opplevelser, stilte jeg spørsmål hvor de måtte tenke tilbake til egen barndom. Det å stille dem spørsmål om deres egen barndom virket å sette i gang tankeprosesser hos informantene, og kanskje fikk de også ny tilnærming til temaet (Bergsland og Jæger, 2014, s. 66).

Mitt utvalg av informanter består av to barnehagelærere. Jeg har valgt å gi mine utvalgte informanter fiktive navn for å anonymisere og for å kunne presentere resultat fra de kvalitative intervjuene. Nedenfor ønsker jeg å introdusere mine to informanter.

Begge de utvalgte informantene arbeider med de yngste barna i barnehagen, fra 0-3 år.

Informant 1, som jeg fra nå av velger å kalle for Eline, har 18 års ansiennitet.

Informant 2, som jeg fra nå av velger å kalle for Margit, har 25 års ansiennitet.

3.4 Beskrivelse av gjennomføring

Forskerens evne til å oppnå kontakt med intervjupersonen vil komme til å bety mye, og det er derfor viktig å synliggjøre hvordan forskeren selv kan påvirke arbeidet (Dalland, 2017, s.54).

Det var viktig for meg å etablere en atmosfære hvor informantene kunne føle seg komfortable med å dele sine tanker og erfaringer med meg, slik at intervjuene kunne gå så naturlig som mulig. Begge intervjuene gikk for seg i de barnehagene informantene jobbet i, på et adskilt rom hvor bare jeg og informanten var tilstede. Ønsket mitt var at informantene skulle ønske å åpne seg, kjenne på sin egen grense og dele det de var fortrolig med å dele. I forkant av intervjuene fikk informantene tilsendt et informasjonsskriv med forklaring om hva bacheloroppgaven omhandlet. Jeg var i forkant av intervjuene i dialog med begge informantene og innhentet muntlig samtykke. Begge informantene var i forkant av intervjuet innforstått med at informasjonen de delte underveis i intervjuet ville bli benyttet i dette bachelorprosjektet.

Som intervjuer var det mitt ansvar å utvikle tillit og tilpasse intervjusituasjonene underveis (Thagaard, 2013, s.99). For at informantene skulle oppleve møtet som behagelig og trygt startet jeg intervjuet med å informere informanten om min taushetsplikt. Deretter forsikret jeg informantene om at det som ble sagt underveis i intervjuene ikke ville være mulig å spore tilbake til dem. Jeg minnet dem på at det var de selv som kontrollerte hva som ble delt i intervjuet og at det som ble sagt ville anonymiseres. Før jeg startet å intervju forsikret jeg informantene om at de kunne svare i eget tempo og ta den betenkningstiden de trengte. Mine formuleringer og oppfølgingsspørsmål tok form etterhvert som informantene fortalte, og min opplevelse er at informantene var trygge og komfortable med å dele sine tanker, erfaringer og synspunkter. Underveis i intervjuet forsøkte jeg å oppmuntre og anerkjenne informantene.

3.5 Analysearbeid

Som jeg skriver tidligere i kapittelet ble de ikke tatt lydopptak av intervjuene, og jeg skrev selv ned det som ble sagt underveis i intervjuene. Det ble viktig å starte analysearbeidet nokså raskt i etterkant av intervjuene, dette for at detaljene skulle være friskt i minne og for at formuleringene skulle bli så direkte og nøyaktig som overhode mulig. Bergsland og Jæger skriver at analysearbeid dreier seg om å redusere datamengde, skape orden, struktur og mening. En strukturering av materialet kan innebærer å fjerne overflødig materiale som ikke har betydning (Bergsland & Jæger, 2014, s.81-82). I mitt analysearbeid har jeg forsøkt å redusere informasjonen jeg har innhentet, og jeg har forsøkt å fokusere på det i materialet som for meg fremsto som betydningsfullt for oppgaven. Analysearbeidet besto av en strukturering hvor jeg sorterte funnene inn i ulike kategorier. Det gjorde at jeg ble godt kjent med datamaterialet og det ble lettere å se sammenhenger mellom intervjuene.

3.6 Metodekritikk og etiske retningslinjer

Etter at man har valgt hvilken metode man ønsker å benytte er det nødvendig å reflektere kritisk over metoden og innsamlingsstrategi som har blitt valgt. I enhver undersøkelse eller forskningsprosjekt må det stadig tas valg. Det starter med valg av tema, deretter valg av problemstilling, valg av informanter, innsamlingsmetode og deretter hvordan materialet analyseres og vurderes. Tilslutt finner vi valg knyttet til formidling av resultatene. Kvalitativ forskning vurderes i forhold til troverdighet, og i hvilken grad resultatet er gyldig avhenger av hvor godt forskeren er i stand til å redegjøre for de ulike valgene som har blitt tatt i prosjektet. (Dalland, 2017, s.55). Det er nødvendig å trekke frem muligheten for at det kan forekomme feil i en forskningsprosess. Ingen metode er feilfri men dersom man har høy bevissthet rundt arbeidet som er gjort og har gjennomført et godt forarbeid, er det mulig å redusere metodiske feil (Dalland, 2017, 60). For å vurdere og evaluere det metodiske arbeidet er reliabilitet, validitet og generalisering sentrale begreper innenfor kvalitativ forskning (Bergsland & Jæger, 2014, s.80).

Reliabilitet eller pålitelighet handler om kvaliteten på forskningen og om hvorvidt arbeidet som presenteres er til å stole på. I denne oppgaven har jeg forsøkt å beskrive valgene jeg har tatt underveis i prosjektet, og jeg har gjort rede for innsamlingsprosessen, noe som gir leseren mulighet til å vurdere påliteligheten av arbeidet (Dalland, 2017, s.55). Det er nødvendig å

synliggjøre at kommunikasjonsprosessen i et intervju er en mulig feilkilde, og ettersom jeg valgte å gjennomføre intervju uten sekretær, er det flere faktorer som kan være med å redusere påliteligheten. Har jeg klart å være tilstede i samtalen og samtidig klart å notere svarene riktig? Har informantene oppfattet spørsmålene riktig? Klarer informantene å svare på spørsmålene som blir stilt? Dersom informantene ikke klarer å svare ærlig, svarer for å gjøre et godt inntrykk eller svarer det hun/han tror blir forventet eller akseptert vil verdien av og påliteligheten av datamaterialet svekkes (Larsen, 2007, s.27).

Validitet av oppgaven knyttes til gyldigheten av det som blir presentert, og hvordan datamaterialet har blitt fortolket. For å styrke validiteten bør man se med kritisk blick på selve analysearbeidet, være innforstått med at resultatene sjelden er hele sanningen (Thagaard, 2013, s.189). I dette forskningsprosjektet vil det være viktig å huske på at det kun er et utvalg barnehagelærere som har delt sine synspunkter og opplevelser. Datamaterialet er basert på de utvalgte informantenes uttalelser og analysearbeidet er gjennomført av meg. Forskningen i sin helhet vil ikke kunne si noe om hva alle barnehagelærere mener om det samme temaet, men forskningen kan likevel være med å belyse tematikken. «Målet for en kvalitativ studie er ikke å generalisere de resultatene man finner, men å gi en rik beskrivelse av det man har studert» (Bergsland & Jæger, 2014, s.80-81). Målet med dette bachelorprosjektet er løfte frem kjærlighetsbegrepet i barnehagesammenheng og medvirke til at andre blir sin egen godhet og være måte mer bevisst. Forhåpentligvis vil denne oppgaven kunne være inspirerende i så måte.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapitlet vil jeg presentere funn fra de kvalitative intervjuene og drøfte de opp mot de teoretiske perspektivene som fremstilles i kapittel 2. Funnene blir presentert etter kategorier som kom frem som resultat av tematisert analyse.

4.1 Kjærlighetsbegrepet i barnehagesammenheng

Som nevnt innledningsvis ønsker jeg med denne oppgaven å belyse og løfte frem kjærlighetsbegrepet i barnehagesammenheng. For å belyse kjærlighetsbegrepet har jeg spurt to barnehagelærere om hva de legger i begrepet. Eline og Margit er tidligere presentert i metodekapitlet.

I samtalene med informantene kommer det frem at kjærlighetsbegrepet har mange aspekt. For å beskrive selve kjærlighetsbegrepet trekker både Margit og Eline frem eksempler fra barnehagehverdagen, og begge forteller at kjærlighet i barnehagen kan være et smil, varme og gode blikk, et fang, et stryk på kinnet eller nærhet. Margit forteller at kjærlighet utøves når et barn gråter og du holder omkring barnet for å trøste. Hun sier at et smil eller blikk vil kunne bekrefte barnets opplevelse eller følelse, og at et fang kan oppleves trygt for barnet. Deres beskrivelser av kjærlighetsbegrepet synliggjør at kjærlighet berører oss på en aller annen måte, men at det ikke finnes ett entydig innhold. Begge nevner ulike kroppslige uttrykk for å beskrive kjærlighetsbegrepet, dette ser jeg i lys av at kjærlighet kan kjennes på kroppen, både når det er fraværende og når det er tilstede. Det å være i stand til å oppfatte barnas uttrykk og behov kan ses i sammenheng med empatisk forståelse (Hundeide, 2007, s.08-09), som muliggjør medfølelse og medopplevelse. Her vil det også være vesentlig å trekke frem mentaliseringbegrepet da dette begrepet inkluderer både pedagogen og barnet. Det handler om å være interessert, nysgjerrig og engasjert i seg selv og andre, samt det å være åpen overfor egne og andre sine følelser (Tholin, 2013, s.164-165).

4.2 Kjærlighetens effekt på barnet

I forsøk på å beskrive hva som skjer med de yngste barna når de blir møtt av varme og kjærlige voksenpersoner i barnehagen sier Eline: «Du ser at ungen blir fylt med ett eller anna». Eline hevder at det er mulig å se eller oppfatte på barna om de blir møtt av kjærlige voksne. Informantene forteller at det er viktig for barn å bli møtt av voksne i barnehagen som

er kjærlige, tilstedeværende og evner å leve i øyeblikkene. Dersom varmen, godheten og kjærligheten er fraværende i barnehagen forteller informantene at barna kan teste mer grenser, eller bli innesluttet. Eline beskriver det motsatte av en varm og kjærlig voksenperson som en voksen som ikke tar seg tid, og som ikke evner å se enkeltbarnet. Margit beskriver det som en strukturert voksenperson som er mest opptatt av produktet, eller det som skal gjennomføres. Margit legger til at dersom barn ofte blir møtt av voksen som har det travelt eller voksne som av en eller annen grunn ikke er i stand til å hjelpe barnet å sette ord på følelser og opplevelser, så kan barnet komme til å «gå inn i seg selv».

Deres beskrivelser og Eline sitt utsagn om at barna blir «fylt med noe» når de opplever kjærlighet, ser jeg i lys av lampemetaforen til Daniel J.Siegel. Lampemetaforen sammenligner «barnets hjerne med en lampe», og dersom kontakten til lampen ikke er satt i, er lampen slukket. I denne sammenhengen vil det bety at dersom den voksne blir for profesjonell, og ikke er i stand til å vise barnet kjærlighet vil barnet kunne oppleve en utrygg tilknytning til den profesjonelle omsorgsgiveren i barnehagen, og etterhvert vil hjernen til barnet «slukkes». Dersom kjærligheten og tilknytningen ikke er tilstede i barnehagehverdagen, vil barnet kunne kjenne seg stresset eller utilpass. Det motsatte skjer dersom kontakten til lampen er satt i, fordi da lyser lampen. På akkurat samme måten vil barnet lyse opp eller «bli fylt med noe», dersom barnet blir møtt av varme og kjærlige voksenpersoner (Brandtzæg m.fl. 2013).

Ved å være oppmerksom på barns kroppslige uttrykk mener Margit at vi kan oppfatte barns opplevelser eller følelser. Hun sier at barnas opplevelse kan komme til uttrykk gjennom tårer, ansiktuttrykk, felles glede, felles opplevelse og når de mestrer noe. Hun forteller at den voksne kan vise kjærlighet som en del av hverdagssituasjoner, og at kjærlighet kommer til uttrykk gjennom f.eks. samtale under påkledning eller stell, en klem, en hånd på skulderen, eller bare ved å hjelpe et barn å finne roen. Eline mener at man må tørre å sette ord på at *disse hverdagshendelsene* er uttrykk for kjærlighet. Videre mener hun at kjærlighet kommer til uttrykk i barnehagen når den voksne tolker, oppfatter og forsøker å forstå hva de yngste barna har behov for, uten at barna nødvendigvis ber verbalt om det. Det handler om det aspektet ved kjærlighet som kommer til uttrykk ved å støtte og vise godhet til et annet menneske. Eline mener at kjærlighet uttrykkes gjennom handling og hun sier det slik;

«Det er mange store og fine ord som blir brukt i barnehagen, men det handler om å gjennomføre det i praksis» (Eline)

Informantene beskriver at det er mulig å se på barnas kroppslige uttrykk om kjærligheten er tilstede eller ikke. De forteller om hverdags situasjoner hvor kjærlighet kan komme til uttrykk, og at kjærlighet handler om å vise godhet. Som informantene belyser handler det om å møte barna med et smil eller et vennligfjes, da det kan bidra til å skape ro og en følelse av godhet i barnet. Det informantene forteller her forstår jeg i sammenheng med at kroppslige uttrykk fra andre mennesker kan komme til å påvirke barnet og hvordan barnet forstår omverden (Hundeide, 2007, s.08). Hvordan den voksne responderer på barnet og hvordan den voksne imøtekommer barnet vil påvirke hvordan barnet opplever og føler seg. Barn vil raskt oppfatte hvilke signaler et annet menneske sender ut og bli påvirket deretter. Et vennlig og imøtekommende fjes som viser varme og kjærlighet, vil være positivt for barnet, en voksenperson som er aggressiv eller avvisende vil dermed ha motsatt effekt på barnet (Schibbye & Løvlie, 2017, s.81).

4.3 Hva innebærer det å bry seg?

Informantene beskriver «det å bry seg» som en del av det å vise kjærlighet og det kommer frem av intervjuene at begge informantene mener at det er nødvendig at man som voksen i barnehagen viser barna at man bryr seg. Informantene sier det slik;

«Barn tester ut de voksne, for å sjekke ut om de bryr seg eller ikke» (Eline)

«Det er klart vi må bry oss om barna. Skal vi komme på jobb i barnehagen å behandle barna som materiale da? Det er ikke meg nei. Jeg tar dem til hjertet jeg. De har egenskaper som er helt unike, og vi har ansvar for å møte dem» (Margit)

Informantene mener at det er naturlig å bry seg om eller bli glad i barna, nettopp fordi man tilbringer mye tid sammen og deler store deler av hverdagen med hverandre. Margit sier noe om at alle barn er unike og at barn ikke kan behandles som materiale. Dette ser jeg i sammenheng med at man skal forholde seg til barna som subjekt, og anerkjenne deres ulikheter. Overtid vil det å forholde seg til barna som subjekt, være med å styrke barnets egenverdi og tro på tilhørighet i gruppen (Askland, 2015, s.35-37).

Begge informantene mener at det vil være nødvendig å vise godhet og kjærlighet til barna i barnehagen. Eline forteller at det kan være skadelig for de yngste dersom godheten og kjærligheten fra omsorgspersonene i barnehagen er fraværende. Den kjærligheten som informantene beskriver oppstår når man lærer hverandre å kjenne, når man gjør noe

betydningsfullt sammen, men også når man deler skuffelser, redsler, mestringer og gleder med hverandre (Hennum & Østrem, 2016, s.86). Informantene beskriver at det noen ganger kan være vanskelig å legge igjen arbeidet i barnehagen, Margit sier det slik;

«Du kjenner det i hjertet når noen skriker. Og jeg kjenner hvor fælt det er om jeg er nødt til å gå hjem akkurat i det noen har slått seg, for jeg lurer på hvordan det går med barnet. Enkelte barn tar jeg med meg hjem, altså i tankene og i hjertet» (Margit)

Dette ser jeg i sammenheng med at man som barnehagelærer må være bevisst, både på sitt ansvar men også bevisst på å sette grenser for seg selv. Det er nødvendig også for de voksne å være i stand til å oppfatte sin egen grense. Det å gi av seg selv, bry seg om og vise kjærlighet til andre kan oppleves energitappende snarere enn energigivende (Aslanian, 2016, s.41). Man må være i stand til å balansere mellom det å vise nærhet og kjærlighet samtidig som man må være i stand til å distansere seg (Tholin, 2013, s.64). I barnehagen blir barnet og den voksne, «vi», og sammen deler de barnehagehverdagen med hverandre, men når barnehagedagen er over blir man nødt til å akseptere at «vi-et» forblir i barnehagen (Askland, 2015, s.35-37).

4.4 Hvordan skape en barnehagehverdag fylt med kjærlighet og varme?

For å få innblikk i informantenes egne opplevelser av varme og kjærlighet ble de bedt om å beskrive en varm og kjærlig voksenperson som de husket godt fra den tiden de selv var barn. Margit husket godt væremåten til sin egen bestemor, og Eline forteller om en lærer fra barneskolen. Når Margit skal beskrive bestemoren ser hun på meg, og legger trykk på at bestemoren var *der*. Videre forteller Margit om at bestemoren alltid var imøtekommende og at det var noe med smilet hennes. I sin beskrivelse sa Eline det slik om sin lærer; «det var noe med hennes vesen, hun hadde masse varme og jeg følte at hun likte meg». Deres beskrivelse av betydningsfulle voksenpersoner fra egen barndom er i denne sammenhengen av verdi, nettopp fordi det er med på å innhente informasjon om kjærlighetens effekt og betydning for de yngste barna. Når informantene skal forteller om hvilken betydning de tror at kjærlighet har for de yngste barna i barnehagen svarer begge uten betegnningstid at kjærlighet er av stor betydning. Margit sier at kjærlighet har enorm betydning, og Eline sier at «kjærlighet har større betydning enn det kanskje blir satt ord på».

Det kommer frem av begge intervjuene at kjærlighet har betydning for ulike deler av barnas utvikling og informantene virker å mene at det er en tematikk det burde snakkes mer om.

Eline støtter seg til forskning i sin beskrivelse, og ønsker å synliggjøre at barna har behov for at barnehagepersonalet uttrykker at de er glad i barna. Videre forteller hun at barnehagepersonalets evne til å uttrykke varme og kjærlighet vil påvirke miljøet positivt, slik at barna får mulighet til utvikling og læring. Informantene virker å være opptatt av kvaliteten på barnehagetilbudet for de yngste barna, og er samstemte om at personalet bør bestå av mennesker som gir kjærlighet, som er medmenneskelige, omsorgsfulle, tilstedeværende og interesserte.

«Hvordan kan man danne et menneske, uten kjærlighet?» (Eline)

På bakgrunn av det informantene sier om kjærlighetens betydning for de yngste barna ønsker jeg å trekke frem tankegodset fra Allan Schore. Schore snakket frem kjærlighet som det beste middelet for å hjelpe barn til å utvikle trygghet og harmoni med seg selv og med omverden (Melvold & Øverenget, 2015). Forskningen til Schores kan være et nyttig bidrag inn i den faglige argumentasjonen for at omsorg, kjærlighet og tilstedeværelse bør være en bærebjelke i arbeid med de yngste. At det er betydningsfullt for barn å vokse opp i en atmosfære av kjærlighet og glede kommer også frem i FNs Barnekonvensjon, hvor det presiseres at barn skal vokse opp med voksne som har forståelse for og ønsker å sikre full og harmonisk utvikling av barnas personlighet (Barnekonvensjonen, 2003).

4.5 Er det forskjell på kjærlighet?

Gjennom intervjuene opplever jeg at informantene deler mange av de samme synspunktene, men det er spesielt et område hvor det er tydelig for meg at informantene ikke deler de samme synspunktene. Er det forskjell på privat og profesjonell kjærlighet spør jeg. Informantene svarer slik;

«Ja, jeg tror egentlig det. For jeg har en helt annen kjærlighet for egne barn. Likevel er det viktig at barna i barnehagen får kjærlighet av oss. Det er på ingen måte snakk om en romantisert kjærlighet, for jeg går jo ikke rundt og elsker barna som er her, men jeg er glad i dem. Og jeg bryr meg om dem» (Eline)

«Nei, det er ikke forskjell på kjærligheten jeg gir. Jeg er meg selv både i barnehagen og på hjemmebane. Det eneste er at jeg hjemme ofte har bedre tid, til barna eller barnebarn mine» (Margit)

Dette kan vi se i lys av at man i barnehagen lærer hverandre å kjenne og man bryr seg om hverandre, noe som innebærer at man ønsker å vise godhet og kjærlighet til hverandre. Utsagnet til Margit om at hun er seg selv både i barnehagen og på hjemmebane kan ses i lys av at man som barnehagelærer blir nødt til å ta i bruk hele sin personlighet og faglighet i sitt arbeid (Melvold & Øverenget, 2015, s.95). Når man bruker hele sin personlighet og faglighet i sitt arbeid som barnehagelærer vil det være nødvendig å ha forståelse for at man noen ganger må være *alt* og andre ganger *ingenting* for et barn. Dette innebærer å oppfatte når barnet trenger trøst, samtidig som man i neste øyeblikk må trekke seg tilbake fordi barnet ikke lenger har samme behovet (Sævi, 2015, s.85). Det vil være viktig å være bevisst den vesentlige forskjellen som finnes mellom kjærligheten som utøves i barnehagen, og den kjærligheten som utøves i hjemmet. Når barnet blir hentet og skal hjem, har ikke barnet lenger behov for barnehagelærerens nærhet og godhet. Felles opplevelser, skuffelser, gleder og mestring som har blitt delt mellom barnet og barnehagelærere forblir i barnehagen.

4.6 Et moralsk og etisk ansvar

Informantene opplyser at det å være barnehagelærer forutsetter et moralsk og etisk ansvar. Det trekker frem at det er nødvendig å være bevisst sitt ansvar og sin rolle som voksen i barnehagen. Eline sier at «hodet må være på plass», for at man skal kunne yte det barna fortjener. Når Margit forteller om å være bevisst sin rolle, sier hun det slik;

«Jeg må klare å se hva hvert enkelt barn trenger. Jeg skal la barnet utvikle seg, og jeg skal ikke hemme utviklingen til ungen med kjærligheten min. Det er ikke slik at ungen skal komme og sitte i fanget for min del. Jeg skal være der for deres del». (Margit)

Dette ser jeg i tråd med den andre-orienterte kjærlighetsforståelsen, en type kjærlighet som er dedikert til barnets beste og motivert i deres behov, noe som innebærer å legge seg inn i barnets følelsesliv. Kjærligheten utøves uten en forventning om å få noe tilbake, og man blir nødt til å sette egne behov til side (Aslanian, 2016). For å forstå barnas følelsesliv og skaffe innsikt i barnas virkelighetsoppfatning trekker Eline frem viktigheten av at barn behandles som subjekt. Hun sier at det er den voksnes ansvar å oppfatte hva de yngste barna forsøker å formidle gjennom sine følelser og kroppslige uttrykk. Informantene belyser at det å forholde seg til barna som subjekt forutsetter en tanke om at barna har egne meninger, og at de skal få muligheten til å velge selv når de trenger nærhet, kjærlighet, trøst eller støtte (Askland, 2015).

Margit beskriver seg selv som en «ladestasjon» som barnet kan oppsøke dersom barnet har behov for å «komme opp på fanget og ladde seg». Hun sier at «laddingen» også kan bestå av at hun som omsorgsgiver gir barnet bekræftende smil eller blikk. Videre forteller hun at hennes rolle i situasjoner hvor barnet gir uttrykk for at barnet trenger trøst er f.eks. å «holde omkring» og tilby barnet nærhet dersom det ønsker det. Denne beskrivelsen kan ses i sammenheng med det Brandtzæg m.fl. (2013) skriver om at barna oppsøker voksenkontakt eller nærhet for å stabilisere noe inni seg, og at barna kan lære og leke videre når denne stabiliseringen er gjennomført.

Margit forteller at kjærlighet i barnehagen ikke bare omhandler å være oppmerksom på barna, men også å være oppmerksom på foreldrene og sine medarbeidere. Informanten synliggjør at man som barnehagelærer må opprettholde relasjoner til barna, sine medarbeidere men også til foreldrene. Begge informantene beskriver det å opprettholde relasjoner som en del av det å vise kjærlighet, vise at man bryr seg, er interesse og lyttende. Eline sa det slik; «Alle mennesker trenger å bli sett, og vite at noen liker dem». Margit legger til at for å skape en hverdag fylt med kjærlighet og varme er det nødvendig å være et godt forbilde, både for barna men også for sine medarbeidere. I følge henne kan det å vise seg som en god rollemodell innebære å fremsnakke andre eller gi tilbakemelding til både barn og medarbeidere når de viser godhet, eller gjør noe fint for andre. Hun trekker frem at barnehagen kan være en arena hvor både barn og voksne opplever å bli sett og hørt. Det informantene forteller om å være et godt forbilde og opprettholde gode relasjoner mellom barn/medarbeiderne og personalet/foreldrene presiseres også i Rammeplanen for barnehage. Barnehagelæreren skal i følge Rammeplanen for barnehagen være tydelige rollemodeller og ha ansvar for å ivareta relasjoner mellom barna i grupper, mellom barna og personalet og mellom personalet og foreldre. Videre har barnehagelærerne ansvar for å oppdatere seg på og reflektere over faglige og etiske problemstillinger (Rammeplan for barnehagen, 2017 s.14).

5.0 Avsluttende drøfting

I denne oppgaven har jeg forsøkt og satt fokus på kjærlighet i barnehagesammenheng. Formålet med bacheloroppgaven har vært å finne ut mer om hva barnehagelærere legger i kjærlighetsbegrepet, og hva kjærlighet som profesjonsutøvelse innebærer i arbeidet med de yngste barna. Gjennom to kvalitative intervjuer har jeg fått større innsikt i hva mine utvalgte informanter tenker, erfarer og hvordan de reflekterer rundt kjærlighetsbegrepet. Etter å ha analysert intervjuene kommer det frem at informantene deler mange av de samme synspunktene. De ulike perspektivene på kjærlighetsbegrepet, synspunktene til informantene mine samt en bekymring om at kjærlighet som profesjonsutøvelse kan bli bortglemt i en travel barnehagehverdag, har gitt meg motivasjon og drivkraft for å gjennomføre dette prosjektet. Det er behov for en erkjennelse av at barna har behov for varme og kjærlighet også i barnehagen, og man skal kunne snakke om hjertevarmen, godheten og kjærligheten som utøves i barnehagen.

Etter å ha gjennomført dette bachelorprosjektet har jeg en opplevelse av at kjærlighet utøves i barnehagen selv om selve kjærlighetsbegrepet i liten grad blir nevnt eller benyttet. Dersom man besøker en barnehage og ser på hvordan profesjonsutøvelsen foregår, vil man kunne se konkrete eksempler på at barnehagelærere utøver kjærlighet i hverdagen, kanskje uten at de selv er klar over det. Min oppfatning er at barnehagelærere viser kjærlighet i hverdagen ved å sørge for at alle barna blir sett og hørt. Kjærlighet i betydning av godhet og menneskevarme er synlig i barnehagen, og vektlegger de mellommenneskelige faktorene som det å anerkjenne barna, vise forståelse, og vise nærhet. De fleste barnehagelærere evner å tone seg inn på barna, de møter barna med smil om munnen, de benytter et åpent kroppsspråk, de viser interesse og evner å etablere relasjoner som består av varme. Informantene forteller oss at kjærlighet i barnehagen kan uttrykkes på mange forskjellige måter, både gjennom ord og handling. Kjærlighet berører oss på ulike måter, og slik jeg ser det har kjærlighet et viktig innhold som kan gjøre en forskjell i arbeid med de yngste barna.

Kjærlighetsbegrepet i seg selv er sammensatt og det kan være veldig individuelt hva hver enkelt barnehagelærer tenker at kjærlighet i barnehagen er. På mange måter kan man si at kjærlighetsbegrepet favner flere grunnleggende kvaliteter som en barnehagelærer bør ha for å skape gode og trygge relasjoner til barna. Selve kjærlighetsbegrepet kan kanskje være utfordrende for profesjonsutøveren fordi det på mange måter omhandler kvaliteter ved

utøveren; f.eks. utøverens væremåte, personlige følelser og verdier i møte med andre. Den profesjonelle kjærligheten som utøves i barnehagen er tydelig rettet mot barnets beste, og det vil være nødvendig å sette egne behov til side. Dette innebærer blant annet å forholde seg til barnet som et subjekt, som har sitt eget indre liv og en egen opplevelse av omverden. I møte mellom barnet og den voksne vil det skapes en felles forståelse gjennom felles opplevelser, på tross av at barnet og den voksne opplever verden på forskjellige måter. *Du og jeg, blir vi.* Kjærlighet som profesjonsutøvelse handler om å finne en balanse mellom å distansere seg når det er naturlig å holde avstand, samtidig som man må evne å oppfatte når man skal være nær.

Som barnehagelærer skal man kunne argumentere faglig for sine valg og sin væremåte. Forskning fra f.eks. Schores (Melvold & Øverenget, 2015), kan langt på vei hjelpe oss å argumentere faglig for det som ligger en barnehagelærers hjerte nærmest, nemlig kjærlighet. Videre er det nødvendig å presisere at ulike lovverk og forskrifter trekker frem kjærlighet som nødvendig for en full og harmonisk utvikling. Samtidig kan man undre seg over hvorfor kjærlighetsbegrepet ikke lenger blir benyttet i Rammeplanen for barnehagen. Slik jeg ser det burde kjærlighet i betydningen av menneskevarme, bli sett på som en del av grunnmuren i vårt arbeid i barnehagen. Nettopp fordi at det er betydningsfullt å fremstå som varm, forståelsesfull, lyttende og kjærlig når man skal etablere trygge og gode relasjoner i barnehagen. Ved å anerkjenne barnas behov og perspektiver vil de som arbeider i barnehagen få ny innsikt og mulighet til å reflektere rundt kjærlighetsbegrepet.

Hvorfor er det vanskelig å benytte kjærlighetsbegrepet? Opplevs kjærlighet å være for privat? Er det utfordrende fordi begrepet er sammensatt? Eller fordi det ikke finnes en konkret beskrivelse av hva kjærlighet er? Vil et større fokus på kjærlighetsbegrepet i barnehagen medbringe flere krav til barnehagelæreren? Flere vil trolig mene at det er nødvendig med en konkret drøfting om hva kjærlighet skal innebære i barnehagesammenheng, og det er kanskje nødvendig. Men det at kjærlighetsbegrepet er et lite omtalt begrep i barnehagesammenheng betyr ikke at det ikke finnes kjærlighet og varme i barnehagen. Denne bacheloroppgaven er et forsøk på å synliggjøre at kjærlighet allerede utøves i barnehagene. Kjærligheten, godheten eller menneskevarmen er helt klart tilstede i barnehagen, men gjemmer seg bak andre begreper eller beskrives med andre ord. Ord og begreper som; tilknytning, omsorg, lydhørhet, sensitivitet, empati. Selve kjærlighetsbegrepet benyttes kanskje minimalt og det finnes kanskje lite faglitteratur som omhandler selve kjærlighetsbegrepet, men det finnes faglitteratur og forskning som gir oss et innblikk i hvilken betydning kjærlighet har for de yngste barna. Dermed bør det ikke lenger være utfordrende å bruke ordet, *kjærlighet*.

6.0 Referanseliste

- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn: Innføring i førskolelærerens arbeid på grunnlag av observasjon* (2.utg.ed). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Aslanian, T. (2016). *Kjærlighet som profesjonsutøvelse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Brinkmann, S., & Tanggard, L. (red). *Kvalitativ metoder: Empiri og teoriutvikling*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Brandtzæg, I., Torsteinson, S., & Øiestad, G. (2013). *Se barnet innenfra: Hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6.utg.ed). Oslo: Gyldendal akademisk.
- FNs konvensjon om barnets rettigheter (2003) lastet ned fra:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf
- Hennum, B.A & Østrem, S. (2016). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm
- Hundeide, K. (2007). *Innføring i ICDP Programmet*. Oslo: International Child Development Programme (ICDP)
- Killén, K. (2012). *Forebyggende arbeid i barnehagen: Samspill og tilknytning*. Oslo: Kommuneforlaget
- Killén, K. (2017). Det er allmenmenneskelig å føle. I L. Melvold (red.) *Bli helstøpt: En bok om kvalitet i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget
- Lov om barneverntjenester (barnevernloven) hentet fra:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>
- Larsen, A. (2017). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig metode* (2.utg.ed.) Bergen: Fagbokforlag
- Madland, A. (2013). *Betydningen av hele meg: Om handlinger, holdninger og verdier hos de voksne i barnehagen*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Melvold, L., & Øverenget, E. (2015). *Profesjon & kjærlighet: En bok om de yngste barna i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget
- Postholm, M. (2010). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2.utg.ed.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgave* (2017). Oslo: Pedlex.
- Schibbye, A., & Løvlie, E. (2017). *Du og barnet: Om å skape gode relasjoner med barn*. Oslo: Univeritetsforlag.

- Sævi, T. (2015). Ansvar for eget ansvar: Å gi barnets eller den unges annerledeshet plass i mitt liv. I Brunstad, P.O., Reindal, S.M., & H. Sæverot (red). *Eksistens og pedagogikk: En samtale om pedagogikkens oppgave* (s.73-90) Oslo: Universitetsforl.
- Skårderud, F. & Sommerfeldt, B. (2008). Mentalisering – et nytt teoretisk og terapeutisk begrep. *Tidsskrift for den norske Legeforening*, 128, (s.1066-1069).
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (4. utg.ed.). Bergen: Fagbokforlag
- Tholin, K. R. (2013). *Omsorg i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget

7.0 Vedlegg

7.1 Intervjuguide

Informasjon om informanten og barnehagen

Utdanning/relevant erfaring:

Alder:

Ansiennitet:

Barnegruppe:

1. Når jeg sier profesjonell kjærlighet, hva tenker du da?
  - Hva tenker du om kjærlighet som profesjonsutøvelse i arbeidet med de yngste barna? Kan du komme med eksempler fra barnehagehverdagen.
2. Hva kan kjærlighet innebære i en profesjonell praksis?
  - Hva tenker du kan være uttrykk for hverdagskjærlighet i barnehagen?
  - Hvilken betydning tenker du at kjærlighet har for de yngste barna i barnehagen?
  - Kan bevisstgjøring av kjærlighetsbegrepet åpne opp for muligheter i arbeidet med de yngste? Hvorfor/hvorfor ikke?
  - Er det forskjell på privat kjærlighet og kjærlighet som blir gitt i profesjonell sammenheng?
3. Hvordan kan du som barnehagelærer være med å skape en barnehagehverdag hvor de yngste barna opplever varme og kjærlighet?
  - Hvilken væremåte og hvilke kvaliteter mener du at personalet bør ha?
  - Hvordan kan du som barnehagelærer reflekterer rundt temaet sammen med dine kollegaer?
4. Hva innebærer det å bry seg om barna i barnehagen?
  - Hva tenker du om å «bli glad i» de yngste barna?
  - Hvordan forstår du ordet hjertevarme?
  - Hva tenker du når jeg sier «å bli berørt»?
  - Hva mener du om at profesjonelle omsorgsgivere viser ovenfor barna at han/hun blir berørt?
5. Kan du beskrive en varm og kjærlig voksenperson fra din barndom?
  - Kan du sette ord på hvilke kvaliteter som gjorde denne voksne varm og kjærlig?
  - Hvilke kvaliteter tenker du er motsetninger av den varme og kjærlige voksenpersonen som du beskriver fra din barndom?
6. Hvordan tror du de yngste barna i barnehagen vil oppleve å bli møtt av en voksenperson med de kvalitetene og hjertevarmen du beskriver?
  - Hvordan kommer barnas følelser og opplevelser til uttrykk i barnehagehverdagen?
7. Hva lærte du om kjærlighet i utdanningsløpet ditt for å bli barnehagelærer? Hvis ja, på hvilken måte?
  - Er det noe i barnehagehverdagen som hindrer utøvelsen av profesjonell kjærlighet?
  - Tenker du at det er plass til kjærlighet som profesjonsutøvelse i barnehagehverdagen?

7.2 Informasjonsskriv

Informasjonsskriv til informanten

Jeg er student ved Dronning Mauds Minne, og skal nå skrive en bacheloroppgave. Vi har tidligere vært i kontakt og snakket om din deltakelse i mitt bachelorprosjekt «Kjærlighet som profesjonsutøvelse». Jeg setter stor pris på at du vil bidra, fordi dine tanker rundt temaet er av stor interesse for meg. Målet med prosjektet er å sette søkelys på hva barnehagelærere tenker om begrepet «kjærlighet» i barnehagesammenheng, og hvilke tanker de har om «kjærlighet som profesjonsutøvelse» i barnehagehverdagen.

Din deltakelse i mitt bachelorprosjekt vil være i et dybdeintervju, hvor det stilles spørsmål fra en utarbeidet intervjuguide. Ettersom det har kommet nye regler blir det ikke tatt lydopptak av intervjuet, det blir kun skrevet håndskrevne notater underveis i samtalen. Likevel vil jeg poengtere at alle opplysninger vil anonymiseres slik at ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i det publiserte materialet.

Mine bachelorveiledere er Jon Olaf Berg og Ulla-Brit Ertsås ved Dronning Mauds Minne. Bachelorprosjektet skal være ferdig 03.05.2019. Det er frivillig å delta, og du kan når som helst velge å trekke deg fra prosjektet uten å måtte begrunne det.

Ta kontakt ved spørsmål og kommentarer.

Jeg ser frem imot et godt samarbeid!

Med vennlig hilsen

Vilde Vartdal Halse
(epostadresse)